

8. Výpočty daní

8.0. Předpisy

586/1992 Sb. (daň z příjmů fyzických osob, daň z příjmů právnických osob);

338/1992 Sb. (daň z nemovitostí);

357/1992 Sb. (daň dědická, daň darovací, daň z převodu nemovitostí);

16/1993 Sb. (daň silniční);

235/2004 Sb. (daň z přidané hodnoty);

353/2003 Sb. (daň z minerálních olejů, daň z lihu, daň z piva, daň z vína a meziproductů, daň z tabákových výrobků);

8.1. Obecný postup výpočtu daní

1. **Předmět daně:** Nejdříve je třeba zjistit, co je (popř. co není) předmětem daně. Na co se tedy vůbec daň vztahuje.
2. **Osvobození od daně:** Některý předmět daně může být od daně osvobozen. To znamená, že se na něj sice daň obecně vztahuje, ale konkrétnější předmět je ze zdanění vyňat (jedná se o určité zvýhodnění). Není tedy třeba tyto předměty ani daňově přiznávat. Od určité daně (nebo pouze části daně) může být osvobozen i určitý subjekt, který pak také nemusí (v této části) podávat přiznání k této dani, ačkoli je daňovým plátcem.
3. **Základ daně (B):** Podle předmětu, který není osvobozen od daně se stanoví základ daně, ze kterého se daň bude počítat.
4. **Sazba daně (S):** Jedná se o koeficient, pomocí kterého se ze základu vypočte daň. Je-li koeficient neměnný pro jakýkoli základ, jedná se o *lineární* zdanění (daň z příjmů právnických osob, daň z nemovitostí, daň z převodu nemovitostí, daň z přidané hodnoty, spotřební daně kromě daně z piva pro malé pivovary), zvyšuje-li se koeficient s vyšším základem, zdanění je *progresivní* (daň z příjmů fyzických osob, daň dědická, daň darovací, daň z piva pro malé pivovary). Je-li sazba přímo daní vztahující se k jednotlivému předmětu, tedy základ se sazbou nenásobí, ale sazba se pouze podle základu určuje, jedná se o daň *paušální* (daň silniční).
5. **Daň (D):** Daň se vypočítá jako součin základu a odpovídající sazby (lineární, progresivní), nebo určí podle sazby odpovídající základu (paušální). $D = B \times S$.
6. **Daňová povinnost:** Od vypočtené daně se odečítají slevy na dani, zaplacené zálohy, apod. Teprve zbylá částka je daňová povinnost, kterou musí poplatník odvést.

8.2. Specifika výpočtů jednotlivých daní

V každém oddíle zvláštní daň. Vše popsáno velmi stručně v základních rysech – mohou existovat výjimky.

8.2.1. Daň z příjmů fyzických osob

1. **Předmět daně:** Příjem fyzické osoby (§ 3).
2. **Osvobození od daně:** (§ 5 odst. 1).
3. **Základ daně (B):** Součet dílčích základů daně (§ 5 odst. 2) podle druhu příjmů:
 - příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky (§ 6),
 - příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti (§ 7),
 - příjmy z kapitálového majetku (§ 8),
 - příjmy z pronájmu (§ 9),
 - ostatní příjmy (§ 10).

Každý z dílčích základů daně je rozdílem mezi příjmy a výdaji na dosažení a udržení těchto příjmů (jednoho druhu).

Má-li poplatník příjmy ze samostatné výdělečné činnosti a součet dílčích základů daně vyjde nižší než minimální základ daně, jeho celkovým základem daně je **minimální základ daně** (§ 7c). Existují skupiny poplatníků, na něž se minimální základ daně nevztahuje („osvobození“ od minimálního základu daně).

Minimální základ daně se vypočte podle vzorce:

$$B_{min}=0,5 \times Z_{R-2} \times K_{R-2} \times T_R,$$

kde:

Z_r ...všeobecný vyměřovací základ podle zákona o důchodovém pojištění za kalendářní rok r ,

K_r ...přepočítací koeficient podle zákona o důchodovém pojištění pro úpravu všeobecného základu za kalendářní rok r ,

T_r ...doba provozování nezávislé činnosti v kalendářních měsících v roce r ,

R ...zdaňovací období (rok)

B_{min} se zaokrouhluje na celé stokoruny dolů.

Pro další výpočet se od základu daně odečítají **odčitatelné položky od základu daně** (§ 34), které lze považovat za právní fikci výdajů, a **nezdanitelná část základu daně** (§ 15), která je v podstatě nejnižším daňovým pásmem při progresivním zdanění s daňovou sazbou 0 %. Šíře tohoto pásma se však u různých poplatníků liší podle různého daňového zvýhodnění určitých skupin poplatníků. Jeden poplatník může také spadat zároveň do více zvýhodněných skupin, rozšíření tohoto daňového pásma se tak sčítají.

4. Sazba daně (S): Progresivní, stanovená tabulkou (§ 16):

Základ daně		Daň	Ze základu přesahujícího
od Kč	do Kč		
0	109.200	15 %	
109.200	218.400	16.380 Kč + 20 %	109.200 Kč
218.400	331.200	38.220 Kč + 25 %	218.400 Kč
331.200	a více	66.420 Kč + 32 %	331.200 Kč

Tabulka 1 - Sazba daně z příjmů fyzických osob

Přestože by se daň v případě daně z příjmů fyzických osob neměla počítat přímo ze základu daně, ale ze základu daně sníženého o odčitatelné položky a nezdanitelnou část (dále jen „upravený základ daně“), záhlaví tabulky sazby pracuje právě s tímto pojmem. Text před tabulkou: „*Daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně a o odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celá sta Kč dolů činí:*“ dle mého názoru nezavádí novou legislativní zkratku „základ daně“ pro upravený základ daně. Bylo by to velmi nevhodné, aby jeden předpis obsahoval 2 různé definice jednoho termínu pro různá ustanovení tohoto předpisu. Přesto se § 16 takto vykládá, a to s ohledem na skutečnost, že jinak by úprava základu ztratila smysl.

5. Daň (D): Procentní sazba dle výše základu vynásobená odpovídající částí základu se sečte s pevnou sazbou.

6. Daňová povinnost: Od vypočtené daně se odečítá sleva na dani (§ 35 a násl.), popř. již splněná povinnost (zálohy, apod.).

7. **Srážková daň:** Některé konkrétní příjmy daní (daň odvádí) již plátce příjmu, a to *zvláštní sazbou* (§ 36, § 38d) ze *samostatného základu*. Tyto příjmy pak příjemce nepřiznává, tedy ani nezdaňuje.

8.2.2. Daň z příjmů právnických osob

8.2.3. Daň z nemovitostí

8.2.4. Daň z převodu nemovitostí

8.2.5. Daň dědická

8.2.6. Daň darovací

8.2.7. Daň silniční

8.2.8. Daň z přidané hodnoty

8.2.9. Spotřební daně